

Ärende **HYGIENISKA ARRANGEMANG OCH AVFALLSHANTERING VID STORA OFFENTLIGA TILLSTÄLLNINGAR**

Ref.: Social- och hälsovårdsministeriets förordning 10.6.2009/405 om hygieniska arrangemang och avfallshantering vid stora offentliga tillställningar

Enligt hälsoskyddslagen (763/1994) ska avfallshantering och hygieniska arrangemang vid stora offentliga tillställningar ordnas så att de inte ger sanitära olägenheter. Enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning (405/2009) som trädde i kraft den 15 juni 2009 ska det vid stora offentliga tillställningar i vilka över 500 personer förväntas delta samtidigt reserveras tillräckligt många toaletter med möjlighet till handtvätt för allmänheten. Avfallshanteringen ska ordnas så att den inte förorsakar sanitära olägenheter. Toaletterna och avfallskärlen ska tömmas på ett hygieniskt sätt och tillräckligt ofta.

Med förordningen (405/2009) upphävdes social- och hälsovårdsministeriets förordning (731/2007) om försäljning av livsmedel utomhus samt om hygieniska arrangemang och avfallshantering vid stora offentliga tillställningar. Försäljningen av livsmedel utomhus regleras framdeles av jord- och skogsbruksministeriets förordning (28/2009) om livsmedelshygienen i vissa livsmedelslokaler.

Toaletter

Bilagan till den nya förordningen reglerar följande om toaletter:

1. Vid stora offentliga tillställningar ska det finnas tillgång till tillräckligt många och lämpligt utrustade toaletter för både män och kvinnor. Toaletterna ska vara ändamålsenligt placerade i olika delar av det område där tillställningen äger rum. På toaletterna eller i deras omedelbara närhet ska det finnas möjlighet till handtvätt eller annan tillräcklig möjlighet att upprätthålla handhygien. Toaletterna ska tömmas och städas på behörigt sätt. Skyltar som visar var toaletterna finns ska placeras ut på området.

2. Toaletter reserveras enligt tabellen nedan. En toalett ska reserveras för rörelsehindrade för varje påbörjat 1 000-tal personer. Den som arrangerar tillställningen ska vara beredd på att vid behov tillräckligt snabbt ordna flera toaletter till platsen.

3. Femtio procent av herrtoaletterna kan ersättas med motsvarande antal pissoarer.

4. Avvikelser från kraven i denna bilaga kan göras om tillställningens art och platsen där tillställningen äger rum kräver det. Bland annat kan andra allmänna toaletter i närheten eller det att deltagarna är inkvarterade i husbilar eller husvagnar betraktas som faktorer som minskar behovet av toaletter. Antalet toaletter ska på motsvarande sätt utökas bland annat om tillställningen pågår över fem timmar eller om det serveras alkohol vid tillställningen.

5. Avvikelse från de riktgivande antal toaletter som enligt denna bilaga ska finnas tillgängliga kan göras vid andra än stora offentliga tillställningar med beaktande av tillställningens längd och art.

Antal deltagare	Damtoaletter	Herrtoaletter	Av dem för rörelsehindrade
< 50 *	1	1	1
51–250 *	2	2	1
251–500 *	3	3	1
501–750	5	4	1
751–1 000	6	5	1
över 1 000 deltagare, för varje påbörjat 250-tal deltagare	+1	+1	1/1 000 deltagare

*riktgivande

Antalet toaletter är riktgivande för tillställningar med högst 500 deltagare. Man kan avvika från de riktgivande värdena beroende på tillställningens varaktighet och art. Arrangören av en tillställning med få deltagare (< 50) kan också överenskomma att deltagarna i tillfället nyttjar WC-lokalerna i en närliggande offentlig byggnad, varvid man inte behöver anskaffa särskilda toaletter för tillställningen. Exempel på olika slags tillställningar är idrottshändelser, vinbyfestivaler, basarer, utomhusförställningar och -konserter. För offentliga tillställningar med fler än 500 deltagare är antalet toaletter i tabellen ovillkorliga minimum krav.

Det ska finnas möjlighet till handtvätt, eller annan tillräcklig möjlighet till upprätthållande av handhygien, i toaletterna eller deras omedelbara närhet. Upprätthållande av handhygien kan anses innefatta exempelvis handsköljmedel eller rengöringsdukar.

Placering och hygienisk tömning av toaletter och avfallskärl

Enligt 12 § och 14 § i hälsoskyddsförordningen (1280/1994) ska uppsamlingskärl för avfall placeras och skötas så att de inte ger upphov till lukt eller annan sanitär olägenhet och så att djur inte kan komma in i dem. En torrklosett skall placeras på ett tätt underlag så att den inte medför sanitär olägenhet genom lukt eller förorening av hushållsvatten eller mark. I en toalett skall finnas tillräcklig ventilation som skall vara ordnad så att lukt inte kan spridas till andra utrymmen.

Arrangören av en tillställning är skyldig att tillse områdets avfallshantering och tömningen av uppsamlingskärl. Vid tömningen av ett uppsamlingskärl ska man tas hänsyn till eventuellt skadligt avfall i uppsamlingskärl som inte borde finnas i det. Sådant avfall, som kan orsaka olycksrisker och sanitära olägenheter, kan vara glas, nålar, skärande avfall, oidentifierade vätskor och dammande avfall. Man ska av säkerhets- och hygieniska skäl undvika att känna på avfall eller avlägsna det för hand.

Man bör notera att antalet uppsamlingskärl ska vara tillräckligt stort under en tillställning med ett stort antal deltagare. Det är även möjligt att arrangera avfallshantering för tillställningen som kostnadsbelagd service av ett avfallshanteringsföretag, inklusive transporter och tömningar av uppsamlingskärl. Om arrangören av en tillställning själv levererar uppsamlingskärlen till området, ska denne även tillse borttransporten och tömningen av kärlen, exempelvis genom att transportera avfallet till en avfallshanteringscentral. För en tillställning med litet antal deltagare där det inte serveras livsmedel torde eventuella kommunala offentliga uppsamlingskärl på området förslå för ändamålet. Man ska dock undvika att uppsamlingskärlen överfylls.

Rengöringen av flyttbara klosetter sköts oftast som service av ett företag, då servicen inkluderar såväl transport av klosetten till platsen som dess tömning, städning och borttransport. Tömningen av traditionella bajamajor utförs av utbildad personal som verkställer uppsugning med en kombinationsbil, varvid klosetten också tvättas och desinfekteras. Numera finns det även flyttbara torrklösetter att tillgå. Tömningsfrekvensen för en flyttbar klosett är beroende av klosetten och typen av produkttank i klosetten.

Hygieniska problem vid tömning av klosetter och avfall kan främst orsakas av smutsiga och dammande arbetskedan. Andningsskydd hindrar mikrober, endotoxiner, mögel och damm från att nå luftvägarna samt minskar olägenheterna från lukt. Skyddshandskar förhindrar hudkontakt med skadliga föreningar och eventuella organismer.

Andra bestämmelser som tillämpas på avfallshantering vid offentliga tillställningar

Enligt avfallslagen (1072/1993) ska det i all verksamhet i mån av möjlighet ses till att det uppkommer så lite avfall som möjligt och att avfallet inte förorsakar avfallshantering någon betydande olägenhet eller svårighet och inte hälsan eller miljön någon fara eller skada. Skräp, smuts eller en maskin, en anordning, ett fordon, ett fartyg eller något annat kasserat föremål får inte lämnas i miljön så att det kan förorsaka hälsan någon fara eller skada, osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel eller någon annan liknande risk eller olägenhet (*nedskräpningsförbud*). Den som har skräpat ned är skyldig att snygga upp det nedskräpade området. Som nedskräpare betraktas även en arrangör av en nöjes- eller annan liknande tillställning, ifall omgivningen blir nedskräpad till följd av tillställningen.

Anmälningsplikt

Enligt livsmedelslagen (23/2006) 13 § skall livsmedelsföretagaren innan verksamhet inleds i god tid underrätta den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn om bl.a. tillfällig försäljning av livsmedel under offentliga tillställningar.

Hälsoskyddslagen har inte en motsvarande anmälningsplikt utan den kommunala livsmedelstillsynsmyndigheten ska underrätta kommunala hälsoskyddsmyndigheten om offentliga tillställningar som kräver övervakning enligt hälsoskyddslagen. Nämnda myndigheter är med stöd av lagen (410/2009) om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet verksamma i samma verksamhetsorgan, varför informationsväxlingen om offentliga tillställningar som arrangeras bör ske smidigt inom enheten.

Vid vissa speciella tillställningar (ex. utomhuskonserter och -föreläsningar samt utställningar) serveras det inte livsmedel under de offentliga tillställningarna, varför den kommunala livsmedelstillsynsmyndigheten i så fall inte underrättar den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om tillställningarna. Ofta gäller dock för de nämnda tillställningarna att det ska lämnas en anmälan med stöd av någon annan lag (ex. anmälan om buller enligt miljöskyddslagen) till kommunen, varför den kommunala hälsoskyddsmyndigheten för att få information om sådana tillställningar ska samarbeta aktivt med kommunens övriga myndigheter och aktörer.

Ytterligare uppgifter ges av överinspektör Silja Särkijärvi, silja.sarkijarvi@valvira.fi, tfn 09-7729 2451.